

Ebelik yönetmeliği sonrası ebelik öğrencilerinin mesleki algıları ile malpraktis arasındaki ilişkinin belirlenmesi*

Determining the relationship between midwifery students' professional perceptions and malpractice after the midwifery regulation

Emine Yıldırımⁱ, Şule Gökyıldız Sürücüⁱⁱ

ⁱDr. Öğr. Üyesi, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü <https://orcid.org/0000-0002-0207-114X>,

ⁱⁱProf., Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, <https://orcid.org/0000-0002-0088-4219>

Öz

Amaç: Ebelerin görev ve yetkilerinin belirtildiği yeni yönetmelik, yeni gelişmeleri de beraberinde getirmiştir. Bu çalışmada amaç, ebelik yönetmeliği sonrası ebelik öğrencilerinin meslek algı ve görüşleri ile malpraktis korkuları arasındaki ilişkiyi belirlemektir.

Yöntem: Çalışma, tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tipte yürütülmüştür. Bu araştırmanın evrenini dahil edilme kriterlerine uyan ve gönüllü olan 347 ebelik öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada veriler, 12.03.2025-18.03.2025 tarihleri arasında, bilgi formu, öğrencilerin mesleklerine ilişkin görüşlerini belirleme formu, ebelik meslek algısı ölçeği kullanılarak toplanmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan ebelik öğrencilerin %68,6'sının yeni ebelik yönetmeliği hakkında bilgi sahibi olduğu, malpraktis yapma korkusunun %86,8 olduğu, Ebelik Yönetmeliği'nden haberdar olan öğrencilerin mesleki algı ve görüşlerinin istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha olumlu olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Öğrencilerin Ebelik Yönetmeliğinden haberdar olma durumlarına göre mezuniyet sonrası malpraktis korkusu değerlendirildiğinde; yönetmelikten haberi olan öğrencilerin %73,6'sının ($n=220$) malpraktis korkusu yaşadığı ve aralarında istatistiksel olarak ileri derecede anlamlı fark olduğu görülmüştür ($p<0,05$).

Sonuç: Ebelik Yönetmeliği'nin öğrencilerin mesleki algı ve görüşlerini olumlu etkilediği bununla birlikte malpraktis korkusunu arttırdığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Algı, Ebelik, Malpraktis, Öğrenci.

ABSTRACT

Purpose: The new regulation specifying the duties and authorities of midwives has brought new developments. The purpose of this study is to determine the relationship between the professional perception and opinions of midwifery students and their fear of malpractice after the midwifery regulation.

Method: The study was conducted in a descriptive and correlational manner. The universe of this study consisted of 347 midwifery students who met the inclusion criteria and volunteered. Data in the study were collected between 12.03.2025 and 18.03.2025 using the information form, the form to determine the students' opinions about their profession, and the midwifery profession perception scale.

Findings: It was determined that 68,6% of the midwifery students participating in the study were informed about the new midwifery regulation, the fear of malpractice was 86,8%, and the professional perception and opinions of students who were aware of the Midwifery Regulation were statistically significantly more positive ($p<0,05$). When the fear of malpractice after graduation was evaluated according to the students' awareness of the Midwifery Regulation; it was seen that 73,6% ($n=220$) of the students who were aware of the regulation had a fear of malpractice and there was a statistically significant difference between them ($p<0,05$).

Conclusion: It was determined that the Midwifery Regulation positively affected the students' professional perception and opinions, and at the same time, increased the fear of malpractice.

Keywords: Midwifery, Malpractice, Perception, Student.

*Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi 2025;15(3):890-898

DOI: 10.31020/mutftd.1677294

e-ISSN: 1309-8004

Geliş Tarihi – Received: 16.04.2025; Kabul Tarihi- Accepted:23.07.2025

İletişim- Correspondence Author: Emine Yıldırım <eminekucukyildirim@gmail.com>

Etik Kurul Onayı: Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Etik Kurulu Etik Kurul Başkanlığı (Tarih:12/02/2025, Sayı: 2/6)

Bu derginin içeriği Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License kapsamında lisanslanmıştır.

Giriş

Ebelik mesleğinin, gebelikte, doğum ve postpartum dönemde gereken bakımı sağlama, normal doğumu yaptırma, yenidoğanın bakımını yapma gibi mesleki sorumlulukları bulunmaktadır.¹ Bu sorumluluklar doğrultusunda ebelik değişim ve gelişim ile ilerleyen bilimsel bir meslektir. Ebeler ve ebelik öğrencilerinin uygulama standartlarında değişim, gelişim meydana geldiğinde, verilen tüm yetki ve görevleri uygun olan şartlar altında yerine getirmeleri gerekmektedir.² Ebeliğin lisans eğitiminde, öğrencilerde mesleklerinin gereklerini profesyonel olarak yerine getirmeleri için meslekleri hakkında pozitif düşünceye sahip olmaları ve meslekte algısal farkındalık oluşması gerekir.³ Meslek algısı, bireylerin meslek hakkındaki hisleri, tutum, davranış, mesleki yeterlilikleri, mesleki statü ve dünyadaki görüşlerini oluşturmaktadır.⁴ Ebelik meslek algısı da ebelik mesleği üyesi olanların ve toplumdaki insanların ebelik ile ilgili düşüncelerinin yansımasıdır.⁴ Ebelerin mesleki algılama durumu, mesleği uygulama motivasyon ve performanslarını etkileyebildiğinden meslek algılarının belirlenmesi önemlidir.⁴ Gelecekte ebe olarak çalışacak olan ebelik öğrencilerinin, meslekleri hakkındaki negatif görüş ve algıları, mesleki çalışma isteğinin azalmasına, tükenmişlik sendromları gibi psikolojik etkilenmelerine ya da mesleği bırakmak istemesine kadar ilerleyebilir.⁵

Yeni Ebelik Yönetmeliği (Sayı: 32741) 3 Aralık 2024 tarihinde yayınlanmıştır. Ebelerin görev ve yetkilerinin belirtildiği yeni yönetmelik, yeni gelişmeleri de beraberinde getirmiştir.⁶ Bu yeni yönetmelik ile geleceğin ebelerinin mesleğe bakış açıları, mesleğe yönelik algıları ve korkuları yeniden şekillenebilir.³ Bu yüzden ebelik öğrencilerinin algı, korku veya beklentilerinin saptanması mesleki memnuniyetin, umudun, sağlık hizmetlerinin kalitesinin gelişmesinde ve mesleki sorunların çözümünde yol gösterebilir. Literatürde ebelik öğrencilerinin mesleki algılarını araştıran sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır.^{3,7,8} Yapılan bir çalışmada, ebelik son sınıftaki öğrencilerin mesleki algı düzeyinin istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir.³ Gelişen ebelik yetki ve sorumlulukları, meslek algısında değişimin yanı sıra malpraktis korkularını da beraberinde getirebilir. Malpraktis, sağlık uygulaması sırasında uygun olmayan tedavi ile hastaya zarar verilmesi olarak tanımlanmaktadır.⁹ Malpraktis korkusu, sağlıkta maliyetleri arttırabilmekte,¹⁰ sağlıkta inovatif süreci negatif etkileyebilmektedir. Bu yüzden mesleki yenilenme ile mesleki malpraktis korkusunun da değerlendirilmesi önemlidir.¹¹

Literatürde 3 Aralık 2024 yılında 32741 sayılı Ebelik Yönetmeliği sonrası ebelik öğrencilerinin meslek algı ve görüşleri ile malpraktis korkuları arasındaki ilişkinin değerlendirildiği araştırmaya rastlanmamıştır. Bu bağlamda çalışmada, Ebelik Yönetmeliği sonrası ebelik öğrencilerinin meslek algı ve görüşleri ile malpraktis korkuları arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma Soruları

1. Ebelik Yönetmeliği sonrası ebelik öğrencilerinin meslek algısı nasıldır?
2. Ebelik Yönetmeliği sonrası ebelik öğrencilerinin meslek hakkındaki görüşleri nasıldır?
3. Ebelik Yönetmeliği sonrası ebelik öğrencilerinin meslek algı ve görüşleri ile malpraktis korkuları arasında nasıl bir ilişki vardır?

Gereç ve yöntem

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tipteki bu araştırmanın evrenini bir devlet üniversitesi ebelik bölümü öğrencileri oluşturmuştur. Çalışmaya dahil edilme kriterlerine uyan ve gönüllü olan 347 ebelik öğrencisi ile araştırma yürütülmüştür. Bölümde toplam 350 öğrenci bulunmakta olup evrenin %99,14'üne ulaşılmıştır. Öğrencilerden 3'ü çalışmaya katılmak istememiştir.

Örnekleme alınma kriterleri: Gönüllü olma, ebelik öğrencisi olma.

Dışlama kriterleri: Malpraktis hakkında bilgi sahibi olmama.

Verilerin Toplanması

Araştırmada veriler 12.03.2025-18.03.2025 tarihleri arasında araştırmaya dahil edilme kriterlerine uyan ebelik öğrencilerinden çevrimiçi toplanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada kullanılacak veriler, bilgi formu, öğrencilerin mesleklerine ilişkin görüşlerini belirleme formu, ebelik meslek algısı ölçeği kullanılarak toplanmıştır.

Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda hazırlanan bu form, katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine ve malpraktis ile ilgili görüşlerine ilişkin 8 sorudan (evet-hayır, açık uçlu ve çoktan seçmeli türden) oluşmaktadır.^{3,4,10}

Öğrencilerin mesleklerine ilişkin görüşlerini belirleme formu: Öğrencilerin mesleklerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi için literatür doğrultusunda oluşturulmuştur.³⁻⁵ Toplam 16 sorudan oluşmaktadır. Bu forma ebelik bölümünde görev yapan 6 öğretim üyesinin uzman görüşü alınarak son şekli verilmiştir.

Ebelik Meslek Algısı Ölçeği: Ebelik Meslek Algısı Ölçeği (EMAÖ), Bilgin ve Doğan Merih tarafından 2021 yılında geliştirilmiştir.⁴ Ölçek üç boyut ve 16 maddeden oluşan beşli likert tipinde bir ölçektir. Ölçek maddeleri (1) Hiç katılmıyorum, (2) Katılmıyorum, (3) Kararsızım, (4) Katılıyorum ve (5) Kesinlikle katılıyorum şeklinde kodlanarak puanlanmaktadır. Faktör 1: 1, 2, 3, 4, 5, 6. maddeler bu faktör altında toplanmıştır. Bu faktör “Rol Algısı” olarak adlandırılmıştır. Faktör 2: 7, 8, 9, 10, 11, 12. maddeler bu faktör altında toplanmıştır. Bu faktör “Profesyonellik Algısı” olarak adlandırılmıştır. Faktör 3: 13, 14, 15, 16. maddeler bu faktör altında toplanmıştır. Bu faktör “Görev-Sorumluluk Algısı” olarak adlandırılmıştır. Ölçekte yer alan hiçbir madde tersten puanlanmaz. Ölçekten elde edilen en düşük toplam puan 16, en yüksek toplam puan 80’dir. Yüksek puan, olumlu mesleki algısı ve mesleki görüşleri ifade ederken, düşük puan ise olumsuz mesleki algısı ve mesleki görüşleri ifade etmektedir.⁴ Bilgin ve Doğan Merih (2021) çalışmasında ölçeğin tamamının Cronbach Alpha değeri 0,865 olarak belirtilmiştir.⁴ Mevcut araştırmada Cronbach alfa katsayısı 0,967’dir.

Verilerin Analizi

Elde edilen veriler “Statistical Package for Social Sciences” (SPSS) for Windows 20.0 istatistik paket programında sayı, yüzde dağılımları, ortalama, standart sapma, independent t-test, ki-kare testleri kullanılarak değerlendirilmiştir.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırma yapılmadan önce Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Etik Kurul Başkanlığı’ndan 12/02/2025 tarih, 2/6 sayı ile onayı ve çalışmada kullanılan ölçeğin sorumlu yazarından ölçeği kullanma izni alınmıştır. Veriler toplanmadan önce katılımcılara çalışma hakkında bilgi verildikten sonra yazılı onamları alınmıştır. Çalışma Helsinki Deklerasyonu’ndaki ilkelere uygun olarak yürütülmüştür.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın bir üniversitede öğrenim gören ebelik öğrencileri ile yapılması çalışmanın sınırlılığıdır. Sonuçlar ebelik bölümlerinde öğrenim gören tüm öğrencilere genellenemez. Malpraktis konusunda öğrencilerin ne kadar bilgi sahibi olduğunun değerlendirilmemesi araştırmanın bir diğer sınırlılığıdır. Bunun yanı sıra anketlere verilen yanıtlar, öğrencilerin beyan ettikleri ile sınırlıdır.

Bulgular

Çalışma bulgularında, çalışmaya katılan ebelik öğrencilerinin %68,6'sının yeni ebelik yönetmeliği hakkında bilgi sahibi olduğu, %70,6'sının ebelik bölümünü isteyerek seçtiği, %95,4'ünün bölümü kendisine uygun gördüğü belirlenmiştir. Çalışmada, öğrencilerin malpraktis yapma korkusunun %86,8 olduğu, %82,7'sinin malpraktis korkusundan kaynaklı kaygısı olduğu, %57,1'inin malpraktis korkusunun mesleği uygularken engel çıkaracağını düşündüğü saptanmıştır (**Tablo 1**).

Tablo 1. Katılımcıların tanıtıcı ve malpraktis korkusuna ilişkin özellikler (n=347)

	Ort±SD (min-mak)	
Yaş	21,12±3,292 (17-52)	
	n	%
Ebelik Yönetmeliği ve içeriği hakkında bilgi sahibi olma		
Evet	238	68,6
Hayır	109	31,4
Ebelik bölümünü isteyerek seçme		
Evet	245	70,6
Hayır	102	29,4
Bölümünüz size uygun mu?		
Uygun	331	95,4
Uygun değil	16	4,6
Mezuniyet sonrası ebelik mesleğinizi uygularken malpraktis yapma korkunuz var mı?		
Evet	301	86,8
Hayır	46	13,2
Malpraktis korkusu mesleğinizi uygularken kaygı yaşamanıza neden olur mu?		
Evet	287	82,7
Hayır	60	17,3
Malpraktis korkusu yaşamanızın mesleğinizi uygularken size engel çıkaracağını düşünüyor musunuz?		
Evet	198	57,1
Hayır	149	42,9

Çalışmaya katılan öğrencilerin mesleklerine yönelik görüşleri Tablo 2'de verilmiştir. Katılımcıların %79,2'sinin bağımsız karar verebileceği saygın bir mesleğe mensup olduğunu düşündüğü, %97,7'sinin meslekte sabırlı olmak zorunda hissettiği, %96,5'inin mesleğini farklı alanlarda geliştirmek istediği, %89,9'unun mesleğinde yükselme hakkı olduğunu düşündüğü, %81,8'inin uzmanlaşmak istediği, %68,9'unun hak ettiği olanak ve yetkinin verildiğini düşündüğü, %92,2'sinin ultrasonla muayene ve %88,7'inin ilaç reçete edebilmek istediği belirlenmiştir (**Tablo 2**).

Tablo 2. Katılımcıların mesleklerine yönelik görüşlerine ilişkin bulgular (n=347)

	n	%
Kendi başıma, bağımsız karar verebileceğim saygın bir mesleğe mensubum.		
Katılıyorum	275	79,2
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	52	15
Katılmıyorum	20	5,8
Bu meslekte sabırlı olmak zorundayım		
Katılıyorum	338	97,7
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	7	2
Katılmıyorum	1	0,3
Mesleğimi farklı alanlarda eğitim alarak geliştirmek isterim (Ultrason, yoga, meditasyon vb)		
Katılıyorum	335	96,5
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	10	2,9
Katılmıyorum	2	0,6

	n	%
Mesleğim isteyen her üyesine görevde yükselme olanağı sunmaktadır		
Katılıyorum	311	89,9
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	25	7,2
Katılmıyorum	10	2,9
Ebelik mesleğinde uzmanlaşmak istiyorum		
Katılıyorum	284	81,8
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	41	11,8
Katılmıyorum	22	6,3
Ebelik mesleğine hak ettiği olanak ve yetki verilmektedir		
Katılıyorum	237	68,9
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	44	12,7
Katılmıyorum	64	18,4
Bazı AB ülkelerinde ebeler ultrasonla muayene yapabiliyorlar. Bende eğitim alıp ultrasonla muayene yapabilme yetkisinin verilmesini istiyorum		
Katılıyorum	410	92,2
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	19	5,5
Katılmıyorum	8	2,3
Ultrasonla muayene, bazı ilaçları reçete edebilme yetkisinin verilmesinin ebelik mesleğine olumlu yönde katkı sağlayacağını düşünüyorum		
Katılıyorum	307	88,7
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	34	9,8
Katılmıyorum	5	1,4
Yeniden başlasam yine ebelik mesleğini tercih ederdim		
Katılıyorum	244	70,3
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	59	17
Katılmıyorum	44	12,7
Mesleğim toplum tarafından yeterince takdir edilmiyor		
Katılıyorum	306	88,5
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	31	9
Katılmıyorum	9	2,6
Her ebenin Ebelik Derneklerine üye olması gerektiğini düşünüyorum		
Katılıyorum	262	75,5
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	76	21,9
Katılmıyorum	9	2,6
Ebelik derneklerinin faaliyetlerinden haberdarım		
Katılıyorum	191	67,7
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	98	28,2
Katılmıyorum	56	16,1
Mesleğime yönelik kongre, seminer ve kurslar yeterince yapılıyor		
Katılıyorum	177	51
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	105	30,3
Katılmıyorum	65	18,7
İşini iyi yapmayan ebeler mesleğin toplumdaki imajını zedelemektedir		
Katılıyorum	325	94,2
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	16	4,6
Katılmıyorum	4	1,2
Mezuniyet sonrasında ebe olarak çalışmayı düşünmüyorum		
Katılıyorum	105	30,3
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	35	10,1
Katılmıyorum	206	59,5
Ebelik yönetmeliği ebelik mesleğinin gelişiminde önemli bir aşamadır		
Katılıyorum	329	95,1
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	14	4
Katılmıyorum	3	0,9

Çalışmada katılımcıların %88,5'inin mesleğinin yeterince takdir edilmediğini düşündüğü, %75,5'inin ebelik derneklerine üye olunması gerektiğini düşündüğü, % 67,7'sinin dernek faaliyetlerinden haberdar olduğu, %51'inin yeterince kongre kurs yapıldığını düşündüğü, %94,2'sinin işini iyi yapmayan ebelerin toplumdaki meslek imajını zedelediğini düşündüğü, %59,5'inin mezuniyet sonrası ebe olarak çalışmayı düşündüğü, %95,1'inin Ebelik Yönetmeliğini meslek gelişiminde önemli bir aşama olarak gördüğü belirlenmiştir (**Tablo 2**).

Çalışmaya katılan öğrencilerin çeşitli değişkenlere göre EMAÖ alt boyutlar ve toplam puan ortalamalarına ilişkin bulgular Tablo 3'de yer almaktadır (**Tablo 3**). Aralık 2024 tarihinde yayınlanan Ebelik Yönetmeliğinden haberdar olma durumuna göre öğrencilerin EMAÖ alt boyutlar ve toplam puan ortalamaları anlamlı farklılık göstermiştir ($p<0,05$). Ebelik Yönetmeliğinden haberdar olan öğrencilerin EMAÖ alt boyutları rol algısı puan ortalaması $27,69\pm2,984$, profesyonellik algısı puan ortalaması $27,54\pm2,98$, görev-sorumluluk algısı puan ortalaması $18,23\pm2,02$ 'dir. Ebelik Yönetmeliğinden haberdar olmayan öğrencilerin EMAÖ alt boyutları rol algısı puan ortalaması $26,64\pm4,135$, profesyonellik algısı puan ortalaması $26,75\pm4,17$, görev sorumluluk algısı puan ortalaması $17,40\pm2,82$ 'dir. Ebelik Yönetmeliği'nden haberdar olan öğrencilerin EMAÖ puan ortalamaları daha yüksek olup mesleki algı ve görüşlerinin daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin mesleki algı ve görüşleri mezuniyet sonrası malpraktis korkusu olma, malpraktis korkusunun mesleği uygularken kaygı yaşamasına neden olacağı düşüncesi ve malpraktis korkusu yaşamının mesleği uygularken engel oluşturacağı düşüncesine göre anlamlı bir fark göstermemiştir ($p>0,05$).

Tablo 3. Katılımcıların Çeşitli Değişkenlere Göre Ebelik Meslek Algısı Ölçeği Alt Boyutlar ve Toplam Puanlarına İlişkin Bulgular

Değişkenler		Rol Algısı	Profesyonellik Algısı	Görev-Sorumluluk Algısı	Toplam
		Ort±SD	Ort±SD	Ort±SD	Ort±SD
Ebelik Yönetmeliğinden haberdar olma	Evet	27,69±2,984	27,54±2,98	18,23±2,02	73,45±7,58
	Hayır	26,64±4,135	26,75±4,17	17,40±2,82	70,80±10,86
	p	0,008	0,047	0,002	0,009
Mezuniyet sonrası malpraktis korkusu olma	Evet	27,40±3,24	27,31±3,27	17,97±2,18	72,68±8,31
	Hayır	27,13±4,38	27,17±4,24	17,96±3,12	72,25±11,55
	p	0,608	0,786	0,975	0,755
Malpraktis korkusunun mesleği uygularken kaygı yaşamasına neden olacağı düşüncesi	Evet	27,48±3,79	27,40±3,48	18,05±2,35	72,92±8,97
	Hayır	26,80±2,95	26,78±3,01	17,56±2,20	71,14±7,89
	p	0,165	0,207	0,140	0,156
Malpraktis korkusu yaşamının mesleği uygularken engel oluşturacağı düşüncesi	Evet	27,27±3,53	27,14±3,67	17,96±2,40	72,38±9,25
	Hayır	27,46±3,27	27,48±3,05	17,97±2,26	72,91±8,24
	p	0,612	0,369	0,994	0,584

Independent t test

Öğrencilerin Ebelik Yönetmeliğinden haberdar olma durumlarına göre mezuniyet sonrası malpraktis korkusu değerlendirildiğinde; yönetmelikten haberi olan öğrencilerin %73,6'sının ($n=220$) malpraktis korkusu yaşadığı ve aralarında istatistiksel olarak ileri derecede anlamlı fark olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Çalışmada, Ebelik Yönetmeliği'nden haberdar olan öğrencilerin, haberi olmayan öğrencilere göre malpraktis korkularının daha fazla olduğu tespit edilmiştir (**Tablo 4**).

Tablo 4. Ebelik Yönetmeliğinden bilgisi olanlar ile olmayanların malpraktis korkusuna ait bulgular

		Mezuniyet sonrası malpraktis korkusu olma				χ^2	p
		Evet		Hayır			
		n	%	n	%		
Ebelik Yönetmeliğinden haberdar olma	Evet	220	73,6	18	37,5	24,988	0,000
	Hayır	79	26,4	30	62,5		

Ki kare testi

Tartışma

Bu çalışma Ebelik Yönetmeliği sonrası ebelik öğrencilerinin meslek algı ve görüşleri ile malpraktis korkuları arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacı ile yapılmıştır.

Mevcut çalışmada ebelik öğrencilerinin büyük çoğunluğunun mezuniyet sonrası mesleklerini uygularken malpraktis yapma korkusu olduğu, bu korkunun kaygıya ve uygulamada engele sebep olacağını düşündüğü belirlenmiştir. Yapılan bir çalışmada, ebelerin malpraktise karşı korku, kaygı yaşadıkları, bu korkunun uygulama sırasındaki işlemleri yaparken kanıt amaçlı daha fazla girişim uyguladıkları ve dosyalamak zorunda hissettikleri belirtilmiştir.¹² Suudi Arabistan'da hemşirelerde yapılan bir çalışma dava edilme korkusu ile depresyon, kaygı ve stres gibi psikolojik bozuklukların arasında önemli bir korelasyon bulunduğunu belirtmiştir.¹³ Mevcut çalışma literatürden farklı olarak öğrencileri içermekle birlikte bulgularının literatür ile paralel doğrultuda olduğu görülmektedir.

Bu çalışmada, öğrencilerin %70,6'sının mesleği isteyerek seçtiği belirlenmiştir. Yapılan bir çalışmada öğrencilerin %59,3'ünün ebelik bölümünü istemeden seçtiği belirtilmiştir.¹⁴ Mevcut çalışma sonuçlarımız literatür ile benzerlik göstermemektedir. Geçen yıllar içinde ebelik mesleğinin değişim ve gelişimi düşünüldüğünde öğrencilerin seçiminde etkili olabileceği düşünülmektedir.

Mevcut çalışmada, öğrencilerin çoğu bağımsız karar verebilecekleri saygın bir mesleğe sahip olduklarını belirtmiştir. Yapılan bir araştırmada da, ebelik öğrencileri mesleklerini saygı duyulacak bir meslek olarak nitelendirmişlerdir.¹⁵ Ebelik mesleğinin doğası gereği sağlık sisteminde kritik bir yere sahip olması, özellikle ebelerin anne, kadın ve bebek sağlığında önemli rolleri olması öğrencilerin mesleki algısını yükselterek ebeliği saygın bir meslek olarak görmesine katkıda bulunmuş olabilir.

Çalışmamızda, öğrencilerin büyük çoğunluğunun ebelerin sabırlı olması gerektiğini ve mesleğinin görevde yükselme hakkı tanıdığını, yarıdan fazlasının hak ettiği olanak ve yetkinin verildiğini düşündükleri bulunmuştur. Yapılan bir araştırmada, ebelik öğrencilerinin çoğu (%92,8) mesleki rollerinin önemli olduğunu düşündüklerini, önemli bir kısmı (%42,5) mesleki statülerini olumlu olarak değerlendirmezken, neredeyse yarısı (%43,6) mesleklerinin yeterince bilinmediğini düşündüğü belirlenmiştir.¹⁵ Sonuçlar yapılan çalışmalarla benzerlik göstermekte olup öğrencilerin mesleklerine ilişkin olumlu görüşlere sahip olduğu görülmektedir.

Bu çalışmada, öğrencilerin büyük çoğunluğunun mesleğini farklı alanlarda geliştirmek istediği, uzmanlaşmak istediği, ultrasonla muayene yapabilmek ve ilaç reçete edebilmek istediği belirlenmiştir. Yapılan bir araştırmada, öğrenciler, hemşirelik ve ebelik eğitiminde mesleki gelişim ve mesleklerinde uzmanlaşmak istedikleri belirtilmiştir.¹⁵ Öğrencilerin meslekte uzmanlaşma istekleri kişisel ve mesleki ilerlemelerine katkı sağlayacaktır. Bireye/topluma, donanımlı ve uzman bir ebe olarak bağımsız rollerini kullanarak hizmet sunmanın maddi ve manevi iş doyumunu olumlu etkileyeceği ve öğrencilerin bu açılardan kendilerini geliştirmek istedikleri düşünülmektedir. Aynı zamanda öğrenciler mesleki saygınlıklarını artırarak toplum tarafından ebeliğin daha görünür olmasına katkı sağlayabilir.

Mevcut çalışmada, katılımcıların mesleklerine ilişkin olumlu görüşleri olmakla birlikte büyük kısmının mesleğinin yeterince takdir edilmediğini düşündüğü tespit edilmiştir. Yapılan bir araştırmada ebelik öğrencilerinin %33'ünün mesleğin toplum tarafından saygı görmemesinin bir sorun olduğunu belirttiği saptanmıştır, aynı çalışmada gelecekte düzelmesi istenilenler arasında %53,8 oranı ile mesleğin daha saygın bir yerde olmasını istedikleri saptanmıştır.¹⁴ Yapılan bir başka çalışmada, ebelik öğrencilerinin %10'unun toplum statüsünde iyi olduğunu düşündüğü belirtilmiştir.¹⁶ Mevcut sonuçlarımız literatürle benzerlik göstermektedir. Ebeler ve ebelik öğrencileri klinikte, bağımsız rolleri bulunmasına rağmen, bu rolleri kullanma, karar verme ve uygulama konusunda sınırlamalar yaşayabilmektedir. Bu sınırlama durumu, toplum tarafından yardımcı personel olarak algılanmasına, saygı ve takdir edilmenin geri planda tutulmasına, öğrencileri etkileyerek algılarının negatif olmasına neden olmuş olabilir.

Bu çalışma sonucunda, ebelik öğrencilerinin yarısından fazlasının mezuniyet sonrası ebe olarak çalışmayı düşündüğü saptanmıştır. Yapılan bir çalışmada ebelik öğrencilerinin büyük çoğunluğunun mezuniyet sonrası ebe olarak çalışmak istediği belirtilmiştir.¹⁴

Mevcut çalışmada, Ebelik Yönetmeliği'nden haberdar olan öğrencilerin ebelik meslek algılarının pozitif yönde olduğu saptanmıştır. Çalışma Ebelik Yönetmeliğine yönelik yapılan ilk araştırma olması sebebi ile özgün olup literatür ile karşılaştırma yapılamamıştır. Fakat yapılan bir çalışmada, ebelik öğrencilerinde mesleki yenilikler karşısında meslekte hissettikleri profesyonellik algısının arttığı belirtilmiştir.¹⁷ Aynı zamanda diğer bir çalışmada, ebelik öğrencilerinin mesleklerinin gelişimine yönelik umutlarının olduğu, mesleki görüşlerinin olumlu olduğu belirtilmiştir.⁷ Ebelik yönetmeliği, ebelerin mesleki rol ve yetkilerini belirttiği ve bağımsız rollerine vurgu yaptığı için, öğrencilerin algılarını olumlu yönde etkilemiş olabileceği düşünülmektedir.

Bu çalışmada, yönetmelik sonrası öğrencilerde malpraktis korkusunun arttığı tespit edilmiştir. Yapılan bir araştırmada, ebelerin malpraktis yapma korkusu yaşadıkları belirlenmiştir.¹² Hemşireler üzerinde yapılan bir araştırmada dava açılma olasılığının artması ile depresyon, anksiyete ve stres arasında önemli bağlantı olduğunu belirtmiştir.¹³ Literatürde kadın doğum ve jinekoloji alanındaki klinisyenlerin karşılaştığı tıbbi-yasal zorlukların, diğer uzmanlık alanlarındaki meslektaşlarının karşılaştıklarından daha ağır bastığı görülmektedir.¹⁸ Bu çalışmalar ışığında ebelik yönetmeliği ile ebelerin görev, yetki ve sorumluluklarının sınırlarının belirlenmesi öğrencilerin yasal yükümlülüklerinin farkına varmasına katkıda bulunmuş olabilir. Yasal ve mesleki sorumluluklarının daha görünür olmasının öğrencilerde malpraktis sonucu dava edilme ve buna bağlı olarak korku yaşamalarına katkıda bulunmuş olabileceği düşünülmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Ebelik yönetmeliği sonrası ebelik öğrencilerinin meslek algı ve görüşlerinin olumlu yönde değiştiği bununla birlikte malpraktis korkularının arttığı belirlenmiştir.

Çalışma sonuçları değerlendirildiğinde malpraktis korkusuna yönelik eğitim ve girişimler ebelik müfredatına eklenmelidir. Mezuniyet sonrası gerekli hizmet içi eğitim, seminer, kurs veya destek eğitim programları geliştirilmeli ve süreç değerlendirmelerle takip edilmelidir. Aynı zamanda öğrenciler kanıta dayalı bilgiler ışığında güncel ebelik yetki-yetkinlikleri ile donatılmalı, mesleki bilinç ve farkındalıkları artırılmalıdır. Uygulama eğitimlerinde vaka tartışmaları, simülasyona dayalı eğitimler vb. yer verilmeli mezuniyet öncesi öğrencilerin bu konuda bilgi ve beceri kazanmaları sağlanmalıdır. Yapılan çalışmalar sınırlı olduğundan daha büyük popülasyonları içeren çalışmalar yapılması, kanıta dayalı bilgiler elde edilebilmesi için eğitimleri içeren randomize kontrollü çalışmalar yapılması ve altta yatan nedenlerin belirlenmesi amacı ile kalitatif çalışmalar yapılması önerilir.

Bilgi

Yazarlar çıkar çatışması olmadığını beyan ederler.

Etik

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Etik Kurul Başkanlığı'ndan 12/02/2025 tarih, 2/6 sayı ile etik kurul onayı alınmıştır.

Araştırmacı Katkı Oranı Beyanı

Emine Yıldırım: Tasarım, danışmanlık, veri toplama ve işleme, analiz ve yorum, kaynak taraması, makale yazımı, eleştirel inceleme, kaynak sağlama

Şule Gökyıldız Sürücü: Fikir, tasarım, danışmanlık, analiz ve yorum, kaynak taraması, makale yazımı, eleştirel inceleme, kaynak sağlama

Kaynaklar

1. World Health Organization International day of the midwife. 2018. Available date: 15.03.2025. Available from: https://www.who.int/maternal_child_adolescent/news_events/events/international-day-midwife-2018/en/
2. Dereli Yılmaz S, Aksoy Erkal Y. World situation of midwifery education. J Midwifery and Health Sci 2018;1(1):26-31.
3. Ergin A, Kaya Odabaş R, Demir G. The Identification of the Perceptions of Final-Year Midwifery Students on The Profession of Midwifery. Journal of Nursing Effect 2024;17(1):99-110. doi: 10.46483/deuhfed.1170099
4. Bilgin Z, Doğan Merih Y. Development and validation of Midwifery Vocational Perception Scale. Journal of Midwifery and Reproductive Health 2021;9(4):2939-2947. doi: <https://doi.org/10.22038/jmrh.2021.57572.1700>
5. Slatyer S, et al. Professional practice models for nursing: a review of the literature and synthesis of key components. Journal of Nursing Management 2016;24(2):139-150. doi: <https://doi.org/10.1111/jonm.12309>
6. TC Resmi Gazete (2025) Ebelik Yönetmeliği. 10 Nisan 2025. Sayı: 32741. Başbakanlık basımevi. Ankara.
7. Ay F, et al. The factors affecting the professional perceptions and career plans of midwifery student. Balıkesir Health Sciences Journal 2018;7(2):74-82. doi: <https://doi.org/10.5505/bsbd.2018.09815>
8. Akça E, et al. Relationship between social intelligence levels and occupational perceptions of midwifery students. Çukurova Medical Journal 2019;44(2):621-631. doi: <https://doi.org/10.17826/cumj.459345>
9. Türkmen H, Ekti Genç R. Ebelik ve yenidoğanda malpraktis. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi 2017;20(2):154- 159
10. Reschovsky JD, Saiontz-Martinez CB. Malpractice claim fears and the costs of treating medicare patients: A new approach to estimating the costs of defensive medicine. Health Services Research 2017;53(3):1498-1516.
11. Montanera, D. The importance of negative defensive medicine in the effects of malpractice reform. The European Journal of Health Economics 2016;17(3): 355-369
12. Robertson JH, Thomson AM. An exploration of the effects of clinical negligence litigation on the practice of midwives in England: A phenomenological study. Midwifery 2016; 33:55-63. doi: 10.1016/j.midw.2015.10.005.
13. Saquib J, et al. Yabancı hemşireler arasında iş güvencesizliği, dava korkusu ve ruh sağlığı. Arch Environ Occup Health 2020;75(3):144–151. doi:10.1080/19338244.2019.1592093.
14. Çitil Canbay F, Çitil ET, Özcan SK. Ebelik Öğrencilerinin Ebelik Mesleği Hakkındaki Görüşleri ve Mesleğe Yönelik Beklentileri BAUN Sağ Bil Dergisi 2020;10(1): 1-6.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/balikesirsbd>
15. Güner Sİ, Karaaslan S, Orhun R. Why Do Nursing and Midwifery Students Choose Their Profession in Turkey? East J Med 2019; 24(2):123-129. doi: 10.5505/ejm.2019.74436
16. Yücel U, Tuna Oran N, Yüksel E. Ebelik Öğrencilerinin Meslek ile İlgili Görüşlerinin ve Mezuniyet Sonrası Çalışmak İstedikleri Kurumların Değerlendirilmesi. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi 2017;6(4):69-76.
17. İşiyok R, Yurtsal ZB. The Relationship Between Individual Innovativeness and Professional Professionalism of Midwifery Students. Journal of Health Sciences Institute 2024;9(2):196-201. doi: 10.51754/cusbed.1454834
18. McCarthy CM, O'Sullivan S, Corcoran P, Eogan M, Bennett D, Horgan M, & O'Donoghue K. (2021). Medicine, media and the law: The effect on training in obstetrics and gynaecology. European Journal of Obstetrics & Gynecology and Reproductive Biology 2021;257:35-41. doi: 10.1016/j.ejogrb.2020.12.004